

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za vsakega 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsakega petilivra 24 vin., izjave in Poštano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Ofenzive se začenjajo.

Položaj.

Vse pričakuje skozi celo zimo naznanjenih ofenziv na vseh bojiščih. Prva ofenziva se je začela na francoskem bojišču pri Verdunu. Toda ni so je začeli Francozi, ampak naši severni zavezniki. Boj se ni končan. Nemci napenjajo vse sile, da proderejo, Francozi, da odbijejo napad. Druga ofenziva se je izvršila na italijanskem bojišču. Res, tukaj pa so začeli naši sovražniki z ofenzivo. Zadnji teden so jo začeli, a že tudi zadnji teden končali, dobili so jih koj prve dni pošteno po prstih. Vsiljuje se nam prepričanje, da italijanska armada, zrahljana od 4 ponesrečenih ofenziv, ni več zmožna za ofenzivo, ampak samo še za defenzivo. Saj je tudi čudno, da mi, ki imamo proti Lahom vojakov komaj dovolj za obrambo na soški fronti sedaj vsak dan poročamo o majhnih uspehih, ki so sicer majhni, a le vendar iz ofenzivnih sunkov izvirajoči uspehi. V italijanski zbornici, kjer je zaradi neuspehov vse sitno in razdraženo nad vlado, ki je italijansko ljudstvo tirala se dovolj pripravljeno proti svojim poprejšnjim zaveznikom v vojsko, je vendar 394 poslancev izrazilo vladi zaupanje, 61 nezaupanje. Nihče se namreč neče darovati, da bi zavoženi voz izvelkel iz blata. Tretjo ofenzivo so začeli te dni Rusi in sicer proti nam in proti Nemcem. O tej ofenzivi so se skrivnostno šepetale najbolj bajne reči, n. pr. da stojijo milijoni pripravljeni za ofenzivo, da je število njih topov ogromno, da je municije v izobilju na razpolago, da so se nastavili novi poveljniki itd. Navadno pa je tako, da kdor veliko govori, malo stori. Sicer pa je naše armadno vodstvo dobro pripravljeno za vse ruske poizkuse.

Da Rumunija zopet rožlja s pripravami, je brezdvomno. Mogoče, da hoče Rusija skozi Rumunijo proti Bolgarom in proti Carigradu. Saj je gotovo tudi v Mali Aziji ruski načrt, da prodirajo ob Črnem

morju proti Carigradu. V slučaju, da hoče Rusija res skozi Rumunijo, mora Rumunija pokazati svojo barvo, kajti mi, Nemci in Bolgari vendar ne bomo mirno gledali, da Rumunija gre našim sovražnikom na roko. V tem slučaju bi se vnela na rumunskih tleh strašna vojska, ki bi ne pustila v Rumuniji kamna na kamnu. Razumljivo bi torej bilo, ako se Rumunija pripravlja, toda zagonetno še ostane, za katero stran se pripravlja.

Pred Solunom so zračni boji in majhni spopadi na suhem zadnje dni na dnevnem redu. Nemci vznemirjajo Francoze, da bi jih vezali na Solun, oziroma, da bi planili na nje, ako bi jim hoteli uiti. Na francoskem se namreč vsak dan bolj nestrpno zahteva, da pridejo solunske čete domov, braniti od Nemcev ogroženo domovino.

Kaj se bo letos posebno izplačalo?

Oblasti z raznimi odloki poročajo, da bi se letos sadilo mnogo krompirja in sejalo mnogo oljnatih rastlin. Ta nasvet je popolnoma na mestu.

Krompirja se je v vojskem času izredno mnogo porabilo, tako da se sedaj že pojavlja pomanjkanje krompirjevih zalog. Mnogi posestniki se celo pritožujejo, da jim bo primanjkovalo semenskega krompirja. Da se bo moglo letos dovolj ali pa še več krompirja posaditi kot navadno, je potrebno, da se oskrbi dovolj semenskega krompirja. Ker je čas kratko odmerjen, je potrebno, da se vsak, komur manjka semenskega krompirja, po občini obrne na okrajno glavarstvo, da isto poskrbi zanj. Krompir ima izredno lepo ceno, katera mu bo ostala gotovo še tudi v bodoče. Zatorej se naj vsak potrudí, da nasadi letos kolikor mogoče mnogo krompirja.

Enako je z oljnatimi rastlinami. — Ker je uvoz olja iz tujine zaprt, je nastalo v naših krajih veliko pomanjkanje jedilnega in drugega olja. Cena pa je istemu izredno poskočila. Bučno olje, ki je stalo pred vojsko 1 liter po 2 K, stane sedaj 7 K. Sejmo torej letos kolikor mogoče mnogo oljnatih rastlin, kakor: lanu, maka, solnčnice, buč itd. Mak n. pr. stane že sedaj 1 kg 1 K 50 v in utegne biti še dražji. Lan pa se ne izplača sejati samo radi olja, ampak tudi radi prediva, ki je v ceni poskočilo za 150—200%. Poročila s Češkega pravijo, da tamošnji kmetje stara, malorodovitna hmeljišča opuščajo in sejejo mak, lan, konoplje in enake rastline. Kdor rabi kako vrsto omenjenih semen, naj se obrne na c. kr. žetvenega komisarja R. Petrovana na mariborskem okrajnem glavarstvu, kateri bo dal nasvet, kje dobiti potrebno semenje.

Še enkrat: spomladansko delo na polju.

Od uglednega posestnika Šaleške doline smo dobili sledeči dopis:

V zadnjem „Slovenskem Gospodarju“ je bil članek „Skrb za spomladansko setev.“ Prosim Vas, da tudi ta-le članek priobčite v prihodnjem „Slovenskem Gospodarju“:

Živež in dobro orožje je glavni pogoj, da zmaga naša hrabra avstrijska armada. Naj bi bilo orožje še tako izvrstno, brez živeža, posebno sedaj, ko so nam sovražniki vsak dovoz zaprli, bi bil ves trud zaman, če ne bo potrebnih delavcev, ki bi mogli zadošči živeža pridelati. Za to bi pa bilo res nujno potrebno, da bi se člani občinskih žetvenih komisij oprostili od vojaške službe. Sedaj je veliko hiš, ki nimajo gospodarja, oziroma nobenega moškega pri hiši in ne v sosesčini, da bi sejal. Žetvene komisije pa bi le dajale družinam potrebne nasvete, kako se kaj seje, oziroma bi same pomagale. Najboljši člani teh komi-

LISTEK.

Vojne pridige v postu 1. 1916.

III.

Praznik oznanjenja Marije device.

Z dovoljenjem kn. šk. La. nadškofa CR. izdano 21. marca 1916.

Evangelij sv. Lukeža 1, 26—38.

Tisti čas je bil angelj Gabrijel od Boga poslan v mesto Galileje, ki mu je ime Nazaret, k Devici, zaročeni možu, kakeremu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove, in Devici je bilo ime Marija. In angelj je prišel k njej in je rekel: Češćena, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami! Ko je pa to slišala, se je prestrašila nad njegovim govorjenjem in je mislila, kakšno bi bilo to pozdravljenje. In angelj ji je rekel: Ne boj se, Marija, ker si našla milost pri Bogu! Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sina, in imenuj njegovo ime Jezus! Ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan; in Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca. Marija pa je rekla angelju: Kako se bo to zgodilo, ker ne poznam moža? In angelj je odgovoril in ji rekel: Sv. Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsedel; in zato bo Sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji. In glej, Elizabeta, tvoja sorodnica, je tudi spočela sina v svoji starosti, in ta mesec je že šest njej, ki je imenovana nerodovita; ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč. Marija pa je rekla: Glej, dekla sam Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!

Češćena, milosti polna! V duhu vas vidim in blišči, dragi naši vojaki, izgovarjati ta prelepi molitveni pozdrav, s katerim so Marijo prvokrat po-

zdravila angelska usta, ko je angel Gospodov Mariji oznanil, da bo spočela od Svetega Duha in rodila Sina božjega.

Vidim vas, ki vam še dosega uho glas zvona, neke v daljini zvonečega Češćenomarijo, kako se vaši prsti, ki so navajeni, da se oklepajo hladnega, smrtonosnega orožja, zlagajo in sklepajo k molitvi in kako razoglavi pozdravljate po angelovem zgledu Kraljico nebes in zemlje. Vaša molitev se kakor na angelskih perutih dviga proti nebesom, vaš spomin pa s peruti ljubezni plove proti domu, proti domači cerkvi, kjer se sedaj tudi oglašja zvon, vaš domači, vam tako dragoceni zvon, kateri vaše ljube, ki ste jih pustili doma, vabi k molitvi. Če pa tudi ne prihaja do vaših ušes noben zvonov zvok, vendar ne puščate v nemar, da ne bi ob jutranjem svitu in ob solnčnem zatonu svojega pobožnega pozdrava poslali njej, ki je jutranja zarja našega zveličanja.

Vas vidim, ki ste v strelskih jarkih pripravljene za bran in boj, kako si s Češćenomarijo in z rožnim vencem lajšate trpljenje in utrjujete pogum. Ko grmijo topovi, da se stresla ozračje; ko v vaši bližini udarjajo granate, da se kar sipajo razstrelki; ko brnijo okoli vas krogle ali pa je sovražnik z naskokom navalil na vas, vzdihajo vaše ustnice: „Jezus, Marija“, in iz vašega srca kipi pobožna in zaupna prošnja: „Marija, varuj nas!“ Vidim tebe, dragi naš vojak, ki te je v ljutem boju ranil sovražnik. Kri ti curlija iz rane. Toda na svoja usta hvaležno pritiskaš Marijino svetinjico ali pa molek: Marija te le varovala, da tvoja rana ni hujša. Pa tudi tebe vidim, ki ležiš na bolniški postelji, vollega obraza, pobledele in porumenelih lic, kakor da bi v njih ne bi-

lo več krvi. Težko sopejo tvoje prsi, hlastajoč po življenju, ki pa ti že visi na tanki niti. Tvoje oči iščejo podobo Marije, kateri se priporočaš, da prosi za te ob smrtni uri.

Tako molite k Zveličarju in njegovi sv. Materi vi, dragi naši vojaki. Molijo pa tudi, sprejmite to našo zagotovilo, vaši domači. Kolikokrat smo jih že videli moliti, vaše matere, vaše žene, vaše hčere, vaše sestre! Pred tabernakljem, pred Marijino podobo klečijo in molijo ter vas priporočajo zavetju najsvetejšega Srca in varstvu Matere milosti. Solze jim polnijo oči, njih srce pa je polno zaupanja.

Tako tvori Marijino češćenje vez med vojaki na bojišču ali v tujini in med njihovimi domačimi, vez, ki je ne more raztrgati nobeno razdalje. Ta vez je zato tako trdna, ker je Marijino češćenje za vsakega kristjana dolžnost, ki jo je svetu oznanil sam angel Gabrijel, ko je najspoštljiveje pozdravil Marijo ter ji oznanil, da postane božja Mati.

Božja mati, kakšno dostojanstvo! Sv. evangelij jo osemkrat imenuje Mater Jezusovo. Ta edina beseda pove več, kakor bi mogel povedati najobširnejši življenjepis. Zakaj ta beseda obsega vse in tudi presega vse, s čimer bi mogli slaviti in hvaliti Marijo. V tem oziru prav lepo pravi goreči pridigar in nadškof sv. Tomaž iz Villanova († 1555): „K najpopolnejšemu in najobsežnejšemu življenjepis Marijinemu zadostuje, da je o njej splošno in na kratko povzeto zapisano: Od katere je rojen Jezus, ki je imenovan Kristus. Kaj zahtevaš še več? Česa še pogrešaš na Devici? Zadostuje, da veš: Mati božja je. Zakaj, prosim te, katera lepota, katera čednost, katera milost, katero veličastvo manjka Materi božji?“

sij so oni gospodarji, kateri imajo sami kakega delavca na razpolago, da pomaga, kjer je pomoč najbolj potrebna. In sicer so najbolj pripravljeni bolj stari možje, ki niso več pri skupni vojski, n. pr. oni iz letnikov 1865 do 1870. Taki so bolj izkušeni v vsakem gospodarskem delu in bi jih tudi vojaška oblast lažje pogrešala.

Brez pomoči, nasvetov in odredb žetvenih komisij bo ostalo letos veliko polja neobdelanega, ker mnoge žene sploh ne vedo, kaj bi sejele na eno, kaj na drugo njivo, ker prej so le možje vsa ta dela opravljali. Če pa ostane polje neobdelano, se bo pa veliko manj živeža pridelalo, kakor po navadi.

Razglašeno je tudi bilo, da morajo občinske žetvene komisije skrbeti, da se polje pravočasno obdeli. Pa če člani žetvene komisije niso doma, ne morejo skrbeti za obdelovanje njiv in posestev. Mnogo žen bi bilo oblastim zelo hvaležnih, ko bi se ukrenilo, da bi se člani žetvenih komisij vsaj za nekaj časa oprosili vojaške službe. Potem bi se ne bilo bati drugega le to pomanjkanja živeža za civilne ljudi in za vojaštvo.

F. V.

Delovni dopusti za moštvo na fronti.

Višje armadno poveljstvo je odredilo, da tudi moštvo na fronti lahko dobi spomladanski delovni dopust za dobo najdalje 20 dni (vračunjena je tudi vožnja domov in nazaj na fronto). Pogoji so sledeči: 1. Od čet, ki stojijo v prednji (boreči se) bojni črti, se nikomur ne dovoli dopusta. Od trdnjavijskih posadk, stabilnih zavodov, etapnih čet, drugih nadomestnih oddelkov in vojaških oddelkov, ki se v vojnem ozemlju vežbajo za odhod na bojišče, se sme dati dopust 10 odstotkom moštva, t. j. od 100 mož teh oddelkov sme iti k večjemu 10 mož na dopust. 2. Dopuste dobijo edino samostojni posestniki in njihovi nastavljenici (poslovodje); izjemoma tudi njih sinovi in delavci. 3. Slabo izvežbani vojaki od oddelkov, ki so pripravljani na odhod na bojno črto, potem nezanesljivi ljudje vseh oddelkov pa sploh ne dobijo dopusta. 4. Za dopust se mora izbrati čas, ko je v domačem kraju dotičnega vojaka na vrsti najnujnejše poljsko delo. — Vojaki naj sami pri svojih stotnijskih ali oddelčnih poveljstvih prosijo za dopust. Javiti se morajo k raportu in gospodu poveljniku razložiti, da so doma za spomladansko delo neobhodno potrebni.

Koliko se potrebuje modre galice.

Mnogokrat se sliši vprašanje, koliko se porabi galice na en oral vinograda. To vprašanje je gotovo zelo važno zlasti sedaj, ko je galica prav draga. — Množina porabljene galice je seveda pred vsem odvisna od vinograda, oziroma od tri samih. Če so trte

pravilno, t. j. nizko vzgojene, se bo porabilo manje galice, kakor pri zelo visokih starih trtah. Bolj močne in košate trte zahtevajo več galice, ker imajo več zelenja, kot slabotne in šibke trte. Tudi razdalje, v katerem so trte sajene, je gotovo merodajno, kajti za bolj gosto zasajen vinograd je treba več škropilne tekočine, torej tudi več galice. Dalje je odvisna poraba škropilne tekočine in galice od načina škropljenja in vrste škropilnic ter razpršilnikov. Kdor škropi s „škarjami“, ta porabi galice gotovo najmanj polovico do še enkrat več, kakor oni, ki škropi z dobro, fino, s silnim pritiskom pršičo škropilnico. Razpršilniki, ki na debelo škropijo, porabijo več galice kot oni, ki škropijo na fino.

Kdor škropi trte od blizu in jih z galico oblija, da kar od njih teče, ta porabi seveda veliko več galice kot oni, ki škropi pravilno, tako da drži razpršilnik vsaj 60 cm do 80 cm od trte, zato pa malo bolj pumpo pritisne, da škropilnica bolj fino in dalje prši. Pravilno škropiti zna pri nas še danes žalibog le malo ljudi. Veliko se da prihraniti na galici, če škropimo na ta način, da poškopimo vse vrste trt v vinogradu ali vsaj v enem delu istega, najprej samo od ene strani in potem, ko trte po tej strani osahnejo, še le po drugi strani.

Kadar se je galična zmes po trtah posušila, vidimo namreč natančno, česar se nismo poškopili in ne bomo škropili po nepotrebnem dvakrat. Za račun pa vzemimo srednji slučaj, namreč vinograd, ki je v dobri moči, pravilno zasajen (1,2 : 1) in pravilno škropljen z dobro škropilnico.

Za prvo škropljenje, ki se pravilno vrši koncem majnika ali začetkom junija, ko so trte pogvale za dobro ped dolge mladike in se škropi z enoodstotno galično-apneno zmesjo, lahko računamo, da porabimo na 1 ha (10.000 kv. m) 4 hl vode in 4 kg galice, apna pa 6 do 8 kg. Za škropljenje enega oralu ali joha (5754 kv. m) potrebujemo torej 230 litrov vode, 230 dkg (2,3 kg) galice in kakih 3% do 4% kilog. apna.

Za drugo škropljenje, ki se pravilno vrši tik pred ali pa tudi med cvetenjem in pri katerem vzamemo enoinpolodstotno škropilno zmes (1% kg galice na 100 litrov vode), se porabi na 1 ha: 8 hl vode, 12 kg galice in 18 do 24 kg apna, torej za en oral: 460 l vode, 7 kg galice in 10 do 14 kg apna.

Za tretje škropljenje, ki se pravilno vrši 3 tedne za drugim, tudi z enoinpolodstotno zmesjo, se porabi na 1 ha: 12 hl vode, 18 kg galice in 24 do 36 kg apna, na 1 oralu torej: 7 hl vode, 10% kg galice in 15 do 20 kg apna.

Za trikratno škropljenje vinograda porabimo na leto in ha: vode 24 hl, galice 34 kg, apna 51 do 63 kg; na leto in oral okroglo 14 hl vode, 20 kg galice in 30 do 40 kg apna.

Kdor ne škropi varčno, ta seveda lahko porabi galice 20 do 30% več, ampak kdor dela pravilno, lahko z zgoranjo množino izhaja. Če posestnik ve, koliko meri njegov vinograd, potem si lahko na podlagi teh podatkov izračuna, koliko potrebuje vsake snovi za škropljenje trt v celem letu in tudi za vsako š-

kropljenje posebej. To je važno že zaradi tega, da ne napravi galično-apnene zmesi po nepotrebnem preveč.

Zanimiv je tudi denarni račun. Ker bode letos (cenejša državna dopolnjena s švedsko) galica prišla stati povprečno na dobrih 4 K za 1 kg, potem bo veljala približno galica za škropljenje enega ha vinograda v celem letu 136 K, za škropljenje enega oralu 80 K. Kdor se bo posluževal galuna, kakor priporoča podpisani, in pri vsakem škropljenju nadomestil pol galice z galunom, ta bo prihranil, ker je galun veliko cenejši (60 vin, 1 kg) pri enem hektaru vinograda 56 K, pri enem oralu pa 34 K. Pri enem oralu torej toliko, kolikor stane sedaj dobra škropilnica. Ta prihranek je tako velik, da že kar sam govori za to, da se poslužujemo splošno galuna pri napravi škropilne zmesi.

B. Skalicky.

Invalidi-čebelarji.

Dne 25. februarja 1916 je v zdravilišču Vorderbrühl pri Mödlingu na Nižje-Avstrijskem imel c. kr. višji računski svetnik Adolf Wohlrab na tamošnje invalide sledeč zanimiv nagovor:

Junaki! Vi ste se darovali za splošnost in ta splošnost ima sedaj tudi dolžnost, da vam gre na roko da dobite primeren zaslužek, zakar se je že s pomočjo preskrbovalnih mest in posebej po nameravnih domovih za bojovnike, tla do dobra pripravilo.

Od dveh glavnih pridobitvenih panog, poljedelstva in industrije, pač po vojski industrija delovne sile, ki bodo drvele nazaj, ne bo mogla takoj dočela sprejeti, ker bo še precej časa trajalo, predno bo industrija dovolj s surovinami preskrbljena, dočim bo naše poljedelstvo moglo takoj vse razpoložljive sile sprejeti, da bo tako ustvarilo zopet vrednosti, s katerimi bo vsled vojske omajano finančno ravnotežje v državi izravnano.

Prva naloga obstoji v tem, da dokažemo, da se morejo invalidi z uspehom posvetiti poljedelstvu. Samoumevno je, da se od invalidov ne more zahtevati, da bi opravljali težka dela, vendar je toliko vrst dela, posebno v reji malih živali (kuncev, perotnine, čebel in sviloprejk) in pri sadjarstvu, kjer se ne zahteva posebnih telesnih moči. V teh-le strokah se bodo invalidi mogli uporabljati z najboljšim uspehom.

Razložiti hočem, kako bi invalidi delovali n. pr. v čebelarstvu. Pred vsem pride tukaj v poštev vprašanje, ali nam more čebelarstvo nuditi novih pridobitnih možnosti?

Star čebelar, župnik Oetl, pravi o tem v svoji ljudski knjigi „Klaus“: „Čebelarstvo se v malem lahko na deželi po tisočih in tisočih izvršuje in sicer od takih, ki imajo svoja navadna opravila doma in imajo drugače z ozirom na krajevne razmere dovolj priložnosti za to. Čebelarstvo ne zahteva kake posebne začetne glavnice in delo pri čebelah se lahko odloži na proste predpoldanske ure ter na nedelje in praz-

Marijino čiščenje je pa tudi za nas potreba. Ko je namreč angel Mariji oznanil, da je določena za Mater božjo, je s tem celemu človeštvu oznanil, da je tudi naša Mati. To je postala takrat, ko je privolila v to, da postane mati Zveličarjeva, rekoč: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.“ Ko je postala Mati Zveličarja, je obenem tudi postala Mati zveličanih, tistih, ki jih je sam Kristus imenoval svoje brate, med katerimi je on prvorojenec.

Naša Mati! Kako mila, kako dobra, kako mogočna! Sam angel jo pozdravi kot polno milosti. Ne samo za se, tudi za nas je milosti polna. Za to je sodba sv. Bernardina († 1444): „Nobena milost ne pride z nebes, ki ne bi šla skozi Marijine roke“, postala splošno prepričanje katoliške cerkve. To je tudi izrazil papež Leon XIII. v svoji okrožnici o rožnem vencu dne 22. sept. 1891: „Zagotoviti se more, da se nam iz onega zaklada vse milosti, ki ga je prinesel Gospod, nič ne podeli, ker Bog tako hoče, kakor po Mariji; kakor namreč k najvišjemu Očetu nihče ne more priti nego po Sinu, tako tudi nikdo ne more priti h Kristusu, kakor po njegovi Materi.“

Oče v nebesih je cilj našega življenja. Če ne pridemo k njemu, je celo naše življenje ne samo zaman in odveč, temveč tudi popolnoma zgrešeno in ponesrečeno. Pot k temu cilju pa pelje skozi solzno dolino. Prej se je mnogoteri posvetnjak prezirljivo posmehoval temu nazivu, češ, to je eno izmed številnih cerkvenih pretiravanj. Zemlja ni in ne sme biti solzna dolina, temveč je in mora biti veselje, kjer se uživajo dobrote in naslade tega sveta. Tako so kaj radi rekali tisti, ki v posmrtno življenje sploh ne verujejo ali pa se ne brigajo zanj. Sedanjost s svojim dolgotrajnim, vsestranskim in vseobsežnim trpljenjem pa jih more uveriti in jih je tudi uverila, da ta sodba o zemlji in njeni vrednosti ni nobeno črno gledno pretiravanje, temveč gola in bridka istinitost.

In h komu naj vzdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini? Ali ne k njej, ki je tolažnica žalostnih? Pri kom naj iščemo pomoči v raznih dušnih in telesnih bolečinah, če ne pri njej, ki je zdravje bolnikov? Kam se naj zatečemo, če nas teži bridka zavest in huda teža grehov, če ne k njej, ki je pribežališče grešnikov? Kam se naj obrnemo v vseh ne-

varnostih, težavah, stiskah in nadlogah, če ne k njej, ki je pomoč kristjanov? Saj še ni bilo nikoli slišati, da bi bil kdo zapuščen, ki je pod Marijino varstvo pribežal, njo prosil pomoči, se njeni prošnji priporočal.

Na stotine in stotine vas je, dragi vojaki, v vojnih nevarnostih preizkusilo moč Marijinega varstva. Saj zatrjujete z največjo hvaležnostjo do Boga in Marije: „Marija me je varovala. Marija mi je pri Bogu izprosila pomoč in rešitev.“ In kolikim je izprosila potrpežljivost! Kolikim ozdravljenje! Kolikim dušno spreobrnjenje! Kolikim blaženo smrt! Sami se ležali v zadnjih zdihljajih, zapuščeni od vseh. Mar res od vseh? Ne, ona, ki svojega umirajočega Sina ni zapustila, marveč je stala poleg njegovega križa, ona, ki je pomoč umirajočih, jih ni zapustila. Prišla je k njim, kakor je prišla k umirajočemu sv. Filipu Neriju († 1595), ki je pred smrtjo strmeč in zahvaljujoč se izgovoril: „Odkod meni ta milost, da pride k meni Mati mojega Gospoda.“ Prišla je k njim, pobožala z roko milosti njihovo čelo, sprejela njih zadnji zdihljaj in spremila njihovo dušo pred božjega Sodnika.

Iskreno torej zahvalimo Marijo za vse njeno varstvo, za vso pomoč in tolažbo: „Čast Marije, naj razlije se po svetu krog in krog. Njo častimo in prosimo, naj odreši nas nadlog.“

Zaupajte vsi, bodisi vojaki na bojišču ali v tujini, bodisi njihovi domači, da ima tista, ki je pod križem z mrtvim Jezusom nas vse objela v svojem naročju, materno srce, pri katerem najdemo vsi v svojem trpljenju, svoji bedi, svoji žalosti zavetje, usmiljenje in pomoč. „V vseh nevarnostih“, tako nas opominja sv. Bernard († 1153), „v vseh stiskah, v vseh bridkosti mislite na Marijo, kličite Marijo!“ In da boste deležni blagoslova njene priprošnje pri Bogu, naj bo vedno njeno ime na vašem jeziku, naj nikdar ne izgine ljubezen do nje iz vašega srca, naj nikdar ne bo posnemanje njenega zgleda izključeno iz vašega življenja.“ In poslednje je tisto, ki je prav posebno potrebno.

Kakor je namreč čiščenje Marijino potreba za nas, tako je najbolj potrebno v tem čiščenju posnemanje Marije.

„Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.“ Tako je Marija odgovorila na angelovo o-

znanenje. Kako globoka, ponižna in vdana vera veje iz teh besed! Radi te vere jo je blagrovala sorodnica Elizabeta: „Blagor tebi, ki si verovala“ (Luk. 1, 45). Blagor tudi vam, če verujete, in posebno, če po tej veri povsem ravnete in živite. To je tudi potrdil in poudaril papež Benedikt XV., ko je ob svoji šestdesetletnici — rojen 21. nov. 1854 — sprejel odposlanstvo rimske cerkvene občine: „Vsak naj ve, da je dvojno: vero imeti in po veri živeti. Semensko zrno, ki leži v pepelu, je mrtvo; če ga pa položijo v rodovitno zemljo, začne klti in poganjati ter prinese stotnini sad. Tako je tudi z vero: pri nekaterih je nerodovitna, pri drugih pa cvete.“ Naj bi vera vselej cvetela pri vas, dragi vojaki! Naj bi nikjer in nikdar ne ovenel in se ne osul njen cvet: ne pri naporu, nevarnosti in težavi, ne pri odmoru, brezskrbnosti in zabavi, ne v veselju, ne v žalosti!

Da, tudi v žalosti ne. Angelovo oznanenje je bilo za Marijo oznanilo žalosti in trpljenja. S tem, da je privolila v božje materinstvo, je tudi privolila v trpljenje, združeno s tem poklicem. Božja Mati in Zalostna Mati, to je nerazločljiva enota. Bridkost, bolest in trpljenje je spremljalo Marijo, to ponižno in vdano dekle Gospodovo, od trenutka, ko se je včlovečilo božji Sin, pa do hipa, ko je umrl na križu, in še dalje. Zato je Marija nekako razodetje božje o trpljenju. Odkod trpljenje? Zakaj toliko trpljenja, tako strašnega trpljenja? To vprašanje gre dandanašnji po svetu, kakor in kamor gre trpljenje po svetu. Bog ni hotel trpljenja, zato je bilo prvotno stanje človeka — rajsko stanje. Trpljenje je hotel človek, ker ni hotel Bogu biti pokoren, ker je grešil. Trpljenje je torej kazen za greh in krivico. Najnedolžnejši, ki je kdaj bil na svetu, je Kristus. Pa je toliko trpel, da je iz globočine svojih bolečin na Golgoti vzkliknil: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ Trpel je za to, da bi ljudi odrešil grehov. Tudi Marija je bila brez vsakega greha, polna milosti. In vendar je toliko trpela, da je Kraljica mučnikov. Potemtakem je tudi trpljenje milost, saj je trpela ona, ki je bila brez greha, pa polna milosti.

V trpljenju smo namreč Kristusu najbolj podobni. Ali ni naš namen in tudi naša dolžnost, da se trudimo upodobiti svoje srce po Kristusovem, svoje življenje po Jezusovem življenju? „Zgled sem vam

nike. Delo pri čebelah služi le nekako za kratenje časa in odpočitek. Vse druge domače živali zahtevajo več truda pri oskrbovanju nego čebele. One si same donajajo svojo hrano in radi tega se čebelarstvo veliko bolj izplača kot vsaka druga poljedelska panoga, a seveda le tedaj, ako se umno goji.

Mnogi pa opravljajo čebelarstvo tudi kot glavni pridobitek. Na Nižje-Avstrijskem imamo nekaj čebelarjev, ki se žive že več let samo od svojih čebelic.

Jaz sam sem pred 20 leti pričel s čebelarstvom in se lahko kljub nekaterim slabim letinom sklicujem na denarni uspeh, dasiravno se s čebelicami morem pečati samo v svojih skromnih prostih urah.

Ako se pečate s čebelarstvom, si tako sam sebi koristite z vzgojevanjem čebelinih panjev in rojev, a poleg tega pa pridobivate tudi strd in vosek. Vi pa koristite s tem tudi poljedelstvu, sadjarstvu in vrtnarstvu: kajti čebelarstvo je izvanredno dobra pomoč, s katero se prenaša cvetni prašek z rastline na rastlino, kar se pri nas še vse premalo upošteva. Po prenašanju cvetnega praška je rodovitnost sadja in raznih poljskih pridevkov mnogo večja. Prenašanje cvetnega praška pa ne pripomore samo do bogatejših sadežev, ampak tudi semenja se na različnih rastlinah na ta način več nastavi. Kakih 200 rastlinskih vrst je glede oploditve semenja v prvi vrsti navezanih na prenašanje cvetnega praška po čebelicah. Nadalje se s prenašanjem cvetnih praškov pospeši domača vzgoja rastlin in prepreči propad domačih vrst rastlin.

Čebelarstvo ne igra v našem narodnem gospodarstvu zadnje vloge. V Avstriji je približno 1 milijon čebelinih panjev, na Ogrskem pol milijona. Čebelice iz teh panjev pridelajo na leto povprečno 18 milijonov kg strdi, t. j. 1800 železnih vozov! Brez čebelic bi se ta velika množina strdi na cvetkah usula in šla v zgubo. Ker se na leto v naše kraje uvažata kakih 1½ milijona kg tuje strdi, t. j. 150 vagonov, tako sprevidite, da se domača potreba z domačim blagom ni krita in da je mogoče pri močnejšem čebelarstvu spraviti še več strdi in voska v denar.

Rusko bojišče.

Tudi Rusi so morali na francosko željo začeti napadati. Začeli so dne 15. t. m. in sicer na obeh skrajnih krilih svoje fronte: na severu ob črti Riga, Dvinsk, Postavy in jezera južno od Dvinska; na jugu pa na galiskih tleh. Na severu je fronta, ob kateri se napada, dolga kakih 300 km. Za napad je tukaj zbranih kakih 20 armadnih zborov. Dosedanje ruske izgube znašajo približno 50.000 mož. Nemcem poveljuje Hindenburg, Rusom Kuropatkin. Dosedaj sta se Rusom posrečila le dva majhna uspeha. Ob Dnjestrju so naši zapustili okope pri Uščičko, Nemci pa so se pri Naroškem jezeru za par kilometrov umaknili, kar oboje nima v vojaškem oziru pri tako veliki fronti nobenega posebnega pomena.

dal, da ravno tako, kakor sem jaz storil, tudi vi storite, zahteva Kristus (Jan. 13, 15). Ker je Marija svojega Sina najbolj posnemala, zato je tudi največ trpela. Ker je bila odločena za najvišje dostojanstvo in največjo svetost, do katere je kdaj dospel kak človek, zato je Žalostna Mati. Zato je pretrpela vso bolest in bridkost, trpela mirno in vdano kot dekla Gospodova brez nevolje, brez godrnjanja, brez tarnanja, brez očitjanja. Zato pa tudi povzdignite vsi, ki ste obdani s trpljenjem in žalostjo, oči in srce k Žalostni Materi in prosite: V vsaki bridkosti, v vsaki stiski, stoj nam ob strani Milostna Mati! Obrnite se k Žalostni Materi posebno ve, krščanske matere. Nekoč je papež Leon XIII. pri vsprejemu neki mladi materi pokazal podobo Žalostne Matere ter je rekel: „To je usoda matere, in sicer vsake matere.“ Vojska je dala materam preizkusiti vso bridko istinitost teh besed. Koliko je globoko žalostnih in bridko jokajočih mater in žen dandanašnji na svetu! In kje naj iščejo in najdejo tolažbo, uteho in pomoč, če ne pri Žalostni Materi?

Kakor nam je Žalostna Mati v tolažbo, tako nam bodi Mati brezmadežna, Mati nedolžna, Mati deviška v zgled. Praznik Marijinega oznanenja nam namreč tudi oznanja neskaljeno Marijino čistočo. Marija, dekla Gospodova, vsa čista, vsa brezmadežna! Sam angel, božji odposlanec, jo pride pozdravit. Če hočemo, da bodo božji angeli poslani tudi k nam ter ostali pri nas — saj so „vsil služabni duhovi, v službo poslani zavoljo tistih, ki bodo prejele delež zveličanja“ (Hebr. 1, 14) —, moramo si prizadevati za čistost, odpovedati se grehu, vojskovati se zoper skušnjave in strasti, premagovati samega sebe in tako se truditi, „da bomo Bogu s čistim telesom služili in z neomadeževanim srcem dopadli“ (Molitev po litanijah vseh svetnikov).

Zakonski, pomni dobro, da je zakon zakrament! Vsak zakrament pa je sveto znamenje, postavljeno od Jezusa Kristusa, da notranjo milost po zunanje kaže in tudi podeli. Zakon je Kristus povsal v zakrament, to je, v milosti polno podobo svoje nerazdružne zveze s sv. cerkvijo. Kako se morajo zakonski na vso moč truditi, da so vrhne podobe zveze Kristusove s sv. cerkvijo in ljubezni Jezusove do

Borva za Uščičko.

Na severnem bregu Dajestra so naši imeli zasedeno pri mestu Uščičko (severozahodno od Horodenke) močno utrjeno območje postojanko, ki je kot zagozda strlela v rusko bojno črto v izhodni Galiciji. Rusi so napenjali vse sile, da bi dobili to postojanko v svoje roke. V jutro dne 19. marca so z minami razstrelili 300 metrov široko luknjo v našo postojanko. Nato so z osemkrafno premočjo napadli našo posadko, ki se je hrabro branila. Še je popoldne ob 5. uri se je poveljnik, polkovnik Plankh, odločil, da zapusti postojanko. Naši so bili od treh strani obdani od sovražnika. Prehod čez široko reko je ruska artilerija zaprla. In tedaj je polkovnik dal povelje: „Skozi ruske vrste!“ (Dragonci (štev. 11 in štev. 6) ter oddelki saperjev so se med neprestanimi boji srečno preklali skozi goste ruske vrste in so dne 20. marca ob 6. uri zjutraj srečno dospeli na višino pri Zalesčykiju, ki je zasedena od Avstrijcev. Hrabri in drzni čini te čete ostanejo zapisani z zlatimi črkami v zgodovini avstrijske armade.

Ruski poveljniki.

Sedanji vrhovni poveljnik vseh ruskih zapadnih armad ni več car, ampak general Everl. Načelnik velikega ruskega generalnega štaba je general Milnevič.

Rusi za mir.

Poroča se, da si rusko ljudstvo srčno želi miru in da se je tudi rusko razumstvo že naveličalo vojske. Le car in njegovi generali, ki seveda sedaj dobro služijo, nočejo nič slišati o miru. Car je bolj kakor kedaj poprej za svetovno prelivanje krvi.

Vojaki slavijo slovenskega duhovnika.

(Izvirni dopis z ruskega bojišča.)

Severno bojišče, 12. marca 1916.

Včeraj (11. marca) je bil premeščen od naše brigade nad vse priljubljeni gospod slovenski vojni kurat Alojzij Dejak. Ta gospod je imel v svoji dušni oskrbi 6 lovskih bataljonov, za katere je prav po očetovski skrbel.

Da Vam povem z eno besedo: On se je dal vsega vsem, samo da bi nas srečne storil na tem in na onem svetu. Moštvo in častniki so gospoda Dejaka zelo spoštovali in več kot eden mu je roko poljubil. Za slovo so gospodje častniki v častniški obednici zapeli g. Dejaku v čast več čeških, rusinskih in poljskih ter slovenskih pesmic in nazadnje je gospod poveljnik imel poslovljni govor, v katerem je rekel: „Se so sv. Karoli Boromeji na svetu in eden izmed teh je naš gospod vojni kurat.“

Pisec teh vrst je poznal dobro gorečnost gosp. Dejaka, ki je bil vsaki dan od 6. ure zjutraj v strelskem jarku in je spovedoval do pol 11. ure; potem je

od njega odrešenih duš! Zakonski, naj vam segajo v srce naslednje velevažne in velične besede sv. Pavla: „Možje, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus cerkev ljubil in sam sebe za njo dal, da bi jo posvetil“ (Efež. 5, 25, 26). „Žene naj bodo svojim možem podložne, kakor Gospodu“ (Efež. 5, 22). „Žena je navezana na zakon, dokler njen mož živi“ (1. Kor. 7, 39). „Castiljiv bodi zakon v vseh rečeh in zakonska postelj bodi neomadeževana. Zakaj nečistnike in prešestnike bo Bog sodil“ (Hebr. 13, 4). Ta postava velja za moža enako, kakor za ženo. Isti Bog, ista postava, pa tudi ista kazen za zakonolomca, naj si je tega ali onega spola. Zakonski mož in zakonska žena, če vaju tudi loči razdalje, naj vaju vendar družijo vez trajne ljubezni in neskaljene, neotemnele zvestobe!

Mladina, za te vsebuje spomin na angelovo oznanjenje resen opomin k angelski čednosti, k čistosti. Angelski svetnik Alojzij († 1591) je gojil posebno pobožnost do te skrivnosti Marijinega življenja ter je, star 9 let, pred podobo oznanenja Marijinega storil obljubo vednega devišstva. Sv. Ignacij Lojolanski († 1556), ustanovitelj Družbe Jezusove, je v Manrezi celo noč pred tem praznikom premolil pred Marijinim oltarjem, objokoval zmote prejšnjega življenja ter je sklenil začeti novo življenje in novo delovanje. Zato se je v reči, od njega ustanovljenem, pobožnost do skrivnosti Marijinega oznanenja obhajala kot posebno izročilo sv. Ignacija. Iz te pobožnosti so tudi izrastle Marijine družbe. Prva in glavna Marijina družba, kateri so vse druge po svetu pridružene, je namreč bila 5. dec. 1584 od papeža Gregorija XIII. cerkveno ustanovljena pod naslovom Marijinega oznanenja. Mladina, ob tem Marijinem prazniku stori sklep, da ostaneš zvesta Marijinim družbam, ki jih je papež Leon XIII. imenoval „izvrstno šolo krščanske pobožnosti in najvarnejšo obrambo mladinske nedolžnosti.“ Mladenič, dekleta, pokažite svojo ljubezen do Marije z ljubeznijo do čednosti, do čistosti! Sedanjí težki čas zahteva žrtve dovolj. Ne položite vrhutega svojih mladih sre na pogubni žrtvenik greha in razuzdanosti! „Vedite in premislite“, tako opominja sv. Pavel, „da noben nečistnik ali nesramnik nima deleža v kraljestvu Kristusovem in božjem“ (Efež. 5, 5). „Kateri pa so Kristusovi, so svoje meso križali

maševal in obhajal. Dostikrat sem ga videl, kako je ves slaboten, bled in kašljajoč šel domov, komaj je lezel v snegu in blatu. Rekel sem mu: „Gospod kurat, Vi se preveč mučite, boste zboleli.“ On mi je pa odgovoril: „Moj dragi! Sedaj imamo čas, sedaj moramo delati, si pridobiti mnogo dobrih del, počivali bomo pa že v nebesih.“ Jaz sem mnogokrat slišal vsiklikniti vojake, svoje tovariše: „To je duhovnik! To je duhovnik!“

Drugi vojak mi je spet pripovedoval: „Sel sem k spovedi in sem se malo bal, ali g. kurat me je tako ljubeznjivo objel, me pritisnil na svoje srce, da sem začel od ginjenja jokati in veš kaj, on je jokal z menoj ter me je tako potolažil, da sem na vse dobro pripravljen, tudi na smrt.“

Gospod urednik, to sem Vam napisal, sedaj ko je naš ljubeznjivi gospod kurat daleč proč in čutimo njegovo odsotnost. Strelski jarki so sedaj bolj pusti in ... ali tolažimo se z besedami gospoda kurata: „Fantje, potrpežljivo prenašajte vse križe in težave, saj to ne bo trajalo dolgo, veselje v nebesih bo pa večno. Gospodu Dejaku, ki je pridružen vojnim superijoratu ... armade, pa kličemo s hvaležnim srcem: „Bog Vam povrni stotero!“ Avg. Čeh, nadlovec.

To pismo svedoči, kako vneto in požrtovalno delujejo naši slovenski katoliški duhovniki na bojišču. Ne bojijo se nobenih žrtv, ne strašijo se truda in naporov, samo da lajšajo težavno stanje našim vrhim bojnikom.

Italijansko bojišče.

Dne 13. marca so Italijani ob Soči pričeli s peto ofenzivo, ki je trajala samo do 17. marca. Italijanski napadi so bili brezuspešni, vse naše postojanke so ostale trdno v naših rokah. Italijanske izgube so velike. Samo pred eno našo postojanko na Doberdobi so naši našli čez 1000 italijanskih mrličev. General Kadorna je uvidel brezuspešnost svojih napadov in zato je raje ofenzivo ustavil.

Dočim so Italijani ustavili svoje napade, so naše čete na več mestih pričele z napadanjem. Pri Tolminu so dne 17. in 18. marca naši odvzeli Lahom važne postojanke. Prodrli so čez cesto Selo—Ciginj in zahodno od Sv. Marije in ujeli do 20. marca 925 Lahov. Na Mrzlem Vrhju je bil sovražnik dne 18. marca vržen iz svoje utrjene postojanke in je zbežal do kraja Gabrije. Tukaj je bilo ujetih 283 Lahov. Tudi na Rombonu (koroška fronta) smo odvzeli sovražniku postojanko in ujeli dne 19. in dne 20. marca 226 Italijanov. Naši so vse napade na zavzete postojanke krepko odbili.

Dne 18. marca je Italijan zopet srdito obstreljeval iz svojih težkih topov mesto Gorico. Kot odgovor za to pa je naša artilerija zažgala italijanske

z grehi in željami vred (Gal. 5, 24).

Naposled še kratko besedo za vas, dragi otroci! Vam pa povem staro pravljico. Nekdaj je bil nek otrok. Stariši so bili bogati. Ker je ta otrok bil njihov edinec, so ga ljubili tako, da so mu dali vse, česar je želel, in še več. Tako so ga popolnoma razvadili. Mislili so si: na ta način bo naš otrok prav zdrav in zelo vesel. Pa je prišlo drugače. Čim starejši je bil otrok, tem bolj molčeč je bil in tem otožnejši in slabejši je bil od dne do dne. Poklicali so najboljši zdravniki. Vse zaman. Nekega dne je otrok umrl. Zdravniki so mu potem prerezali prsi in so našli, da je otrok mesto srca imel kamen. Pravljica je to, kajpada. Toda, globokoumna je in poučna. Mnogoteri otrok, ki se mu je godilo podobno, je imel srce kakor kamen: nič ljubezni do Boga, nič ljubezni do drugih, tudi ne do starišev. Pa je prišel težki čas vojske. Prišla je ločitev od ljubelega očeta. Prišla je žalost: mati jokajo. Prišlo je pomanjkanje; v mnogih, premnogih hišah ni dovolj jesti, ni obutelnje, ni obleke. Otroci, kdo bi v teh razmerah imel srce kakor kamen? Ne, mehko in dobro mora biti vaše srce, polno ljubezni do Boga, do nebeske Matere Marije, pa tudi do vaše zemeljske matere. Mater morate ubogati na besedo, da se opomina ni treba. Bog varuj, da bi bili nepokorni in trmast. Pomagajte materi pri delu; če so tudi še majhne in slabe vaše roke, nekaj pa vendar opravite. Pogosto in pobožno prejemajte sv. obhajilo. Vsak dan z gorečo molitvijo priporočajte ljubelega očeta ali brata ali sorodnika Bogu in Mariji v varstvo. Marija bo varovala vaše stariše, sorodnike in tudi vas.

Marija, srednica med Bogom in ljudmi, je torej tudi močna in milosti polna posredovalka med vojaki na bojišču in v tujini in med njihovimi domačimi. Marijino češčenje, krščansko življenje po Marijinem vzoru, zaupanje v varstvo in pomoč Marije, to je ona vez, ki strinja in zedinja tiste, ki so krajevno ločeni daleč drug od drugega. Zato pa vsi pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta božja Porodnica, ne zavrz naših prošenj v naših potrebah, temveč reši nas vselej vseh nevarnosti, o častiljiva in blagoslovljena Devica, naša gospa, naša srednica, naša besednica!

Dr. Jos. Hohnjec.